

CUPRINS

PARTEA GENERALĂ. PERSOANE	1
FIȘA NR. 1. APLICAREA LEGII CIVILE ÎN TIMP	3
I. PRINCIPII CARE GUVERNEAZĂ APLICAREA LEGII CIVILE, ÎN GENERAL	3
1. Principiul neretroactivității legii civile	3
2. Principiul aplicării imediate a legii civile noi	3
II. APLICAREA ÎN TIMP A CODULUI CIVIL DIN 2009	4
1. Legea aplicabilă actului juridic civil	4
2. Legea aplicabilă prescripției extinctive și decăderii	6
3. Legea aplicabilă accesiunii, uzucapiunii și posesiei	6
3.1. Accesiunea	6
3.2. Uzucapiunea	7
3.3. Posesia	7
4. Legea aplicabilă dezmembrămintelor dreptului de proprietate privată	7
4.1. Dreptul de superficie	7
4.2. Dreptul de uzufruct, dreptul de uz și dreptul de abitație	7
4.3. Dreptul de servitute	8
5. Legea aplicabilă faptelor juridice licite ca izvoare de obligații	8
6. Legea aplicabilă în materia faptelor ilicite ca izvoare de obligații	9
7. Legea aplicabilă în materie de moștenire legală	9
8. Legea aplicabilă în materie de moștenire testamentară	9
9. Legea aplicabilă efectelor viitoare ale altor situații juridice trecute	9
III. ASPECTE PARTICULARE	10
FIȘA NR. 2. RAPORTUL JURIDIC CIVIL	11
I. NOȚIUNEA ȘI CARACTERELE RAPORTULUI JURIDIC CIVIL	11
II. IZVOARELE RAPORTULUI JURIDIC CIVIL CONCRET	11
III. STRUCTURA RAPORTULUI JURIDIC CIVIL	12
1. Elementele constitutive ale raportului juridic civil	12
2. Conținutul raportului juridic civil	12
2.1. Considerații generale	12
2.2. Dreptul subiectiv civil	12
2.2.1. Noțiune și trăsături juridice	12
2.2.2. Clasificarea drepturilor subiective civile	13
2.2.2.1. <i>Drepturi subiective civile absolute și drepturi subiective civile relative</i>	13
2.2.2.2. <i>Drepturi subiective civile patrimoniale și drepturi subiective civile nepatrimoniale</i>	13
2.2.2.3. <i>Drepturi subiective civile principale și drepturi subiective civile accesorii</i>	15

2.2.2.4. Drepturi subiective civile pure și simple și drepturi subiective civile afectate de modalități	16
2.2.3. Exercițarea drepturilor subiective civile. Abuzul de drept	16
2.2.3.1. Exercițarea drepturilor subiective civile	16
2.2.3.2. Abuzul de drept	16
2.3. Obligația civilă	17
2.3.1. Noțiune și trăsături	17
2.3.2. Elementele raportului juridic obligațional	18
2.3.3. Izvoarele obligației civile (art. 1165 C.civ.)	18
2.3.4. Clasificarea obligațiilor civile	19
2.3.4.1. Categoriile de obligații civile, după obiectul lor	19
A. Obligații de a da, obligații de a face și obligații de a nu face	19
B. Obligații pozitive și obligații negative	20
C. Obligații de rezultat și obligații de mijloace	20
2.3.4.2. Categoriile de obligații civile, după sancțiune	21
2.3.4.3. Categoriile de obligații civile, după gradul de opozabilitate	21
2.3.4.4. Categoriile de obligații civile, după complexitate	22
3. Obiectul raportului juridic civil. Bunurile	23
3.1. Definiția obiectului raportului juridic civil	23
3.2. Bunurile (art. 535-550 C.civ.)	23
3.2.1. Noțiune. Corelația dintre bunuri și patrimoniu	23
3.2.2. Clasificarea bunurilor	24
3.2.2.1. Bunuri imobile și bunuri mobile	24
3.2.2.2. Bunuri aflate în circuitul civil și bunuri scoase din circuitul civil	25
3.2.2.3. Bunuri fungibile și bunuri nefungibile	26
3.2.2.4. Bunuri consumptibile și bunuri neconsumptibile	27
3.2.2.5. Bunuri divizibile și bunuri indivizibile	28
3.2.2.6. Bunuri principale și bunuri accesorii	28
3.2.2.7. Bunuri frugifere și bunuri nefrugifere	29
3.2.2.8. Bunuri corporale și bunuri incorporale	30
3.2.2.9. Bunuri sesizabile și bunuri insesizabile	30
3.2.2.10. Bunuri din domeniul public și bunuri din domeniul privat	31
4. Subiectele (părțile) raportului juridic civil	31
4.1. Categoriile subiectelor de drept civil	31
4.2. Determinarea, pluralitatea și schimbarea subiectelor raportului juridic civil	32
4.2.1. Determinarea subiectelor raportului juridic civil	32
4.2.2. Pluralitatea subiectelor raportului juridic civil	32
4.2.2.1. Precizări prealabile	32
4.2.2.2. Pluralitatea subiectelor în raporturile reale	33
4.2.2.3. Pluralitatea subiectelor în raporturile obligaționale (de creanță)	33
Comparație între obligația solidară și obligația indivizibilă	34

4.2.3. Schimbarea subiectelor raportului juridic civil	35
4.2.3.1. Precizări introductive	35
4.2.3.2. Schimbarea persoanei subiectului activ	35
4.2.3.3. Schimbarea persoanei subiectului pasiv	36
FIȘA NR. 3. ACTUL JURIDIC CIVIL. CONTRACTUL – IZVOR DE OBLIGAȚII	37
PARTEA I. ACTUL JURIDIC CIVIL, CA IZVOR DE OBLIGAȚII	37
I. CONSIDERAȚII GENERALE	37
II. CLASIFICAREA ACTELOR JURIDICE CIVILE	37
1. Acte juridice civile unilaterale, acte juridice civile bilaterale și acte juridice civile plurilaterale	37
2. Acte juridice civile cu titlu oneros și acte juridice civile cu titlu gratuit	39
3. Acte juridice civile constitutive, acte juridice civile translative și acte juridice civile declarative	40
4. Acte juridice civile de conservare, acte juridice civile de administrare și acte juridice civile de dispoziție	41
5. Acte juridice civile consensuale, acte juridice civile solemne (formale) și acte juridice civile reale	42
6. Acte juridice civile patrimoniale și acte juridice civile nepatrimoniale	43
7. Acte juridice civile cu executare dintr-o dată (<i>uno actu</i>) și acte juridice civile cu executare succesivă	44
8. Acte juridice civile principale și acte juridice civile accesorii	44
9. Acte juridice civile strict personale și acte juridice civile care pot fi încheiate și prin reprezentant	45
10. Acte juridice civile între vii (<i>inter vivos</i>) și acte juridice civile pentru cauză de moarte (<i>mortis causa</i>)	45
11. Acte juridice civile subiective și acte juridice civile condiție	46
12. Acte juridice civile pure și simple și acte juridice civile afectate de modalități	46
13. Acte juridice civile cauzale și acte juridice civile abstracte	47
14. Acte juridice civile numite (tipice) și acte juridice civile nenumite (atipice)	47
15. Aspecte particulare	48
III. CONDIȚIILE ACTULUI JURIDIC CIVIL	49
1. Noțiunea și clasificarea condițiilor actului juridic civil	49
1.1. Noțiune	49
1.2. Clasificare	49
2. Capacitatea de a încheia actul juridic civil	49
2.1. Noțiunea de capacitate	49
2.2. Regula (principiul) capacității de a încheia acte juridice	50
3. Consimțământul	51
3.1. Noțiune și aspecte generale	51
3.2. Corelația dintre consimțământ și voința juridică. Principiile voinței juridice	52
3.2.1. Precizări introductive	52
3.2.2. Principiile voinței juridice	53
3.2.2.1. Principiul libertății de voință	53
3.2.2.2. Principiul voinței reale	54

3.3. Cerințele valabilității consimțământului _____	54
3.3.1. Enumerarea condițiilor _____	54
3.3.2. Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu discernământ _____	55
3.3.3. Consimțământul să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice _____	55
3.3.4. Consimțământul să fie liber, adică să nu fie alterat de vreun viciu de consimțământ _____	56
4. Viciile de consimțământ _____	56
4.1. Eroarea _____	56
4.1.1. Noțiune _____	56
4.1.2. Clasificare _____	57
4.1.2.1. <i>Eroarea esențială și eroarea neesențială</i> _____	57
4.1.2.2. <i>Eroarea de fapt și eroarea de drept</i> _____	58
4.1.2.3. <i>Eroarea scuzabilă și eroarea nescuzabilă</i> _____	58
4.1.3. Structura erorii _____	59
4.1.4. Cerințele erorii pentru a fi viciu de consimțământ _____	59
4.1.5. Sancțiunea în cazul erorii esențiale și scuzabile _____	59
4.2. Dolul _____	60
4.2.1. Noțiune _____	60
4.2.2. Structura dolului _____	60
4.2.3. Cerința dolului _____	60
4.2.4. Sancțiunea dolului _____	61
4.2.5. Proba dolului _____	61
4.3. Violența _____	61
4.3.1. Noțiune _____	61
4.3.2. Clasificarea violenței _____	62
4.3.2.1. <i>Violența fizică și violența morală</i> _____	62
4.3.2.2. <i>Amenințarea legitimă și amenințarea nelegitimă</i> _____	62
4.3.3. Structura violenței _____	62
4.3.4. Cerințele violenței _____	63
4.3.5. Sancțiunea violenței _____	63
4.4. Leziunea _____	64
4.4.1. Noțiune _____	64
4.4.2. Structura leziunii _____	64
4.4.3. Domeniul de aplicare al leziunii _____	65
4.4.4. Sancțiunea leziunii _____	65
4.5. Viciile de consimțământ. Tabel comparativ _____	66
4.6. Aspecte particulare _____	67
5. Obiectul actului juridic civil _____	68
5.1. Noțiune _____	68
5.2. Cerințele valabilității obiectului actului juridic civil _____	69
5.2.1. Enumerarea cerințelor valabilității obiectului actului juridic civil _____	69
5.2.2. Obiectul să fie determinat [art. 1225 alin. (2) C.civ.] _____	69
5.2.3. Obiectul să fie licit [art. 1225 alin. (2), art. 1226 alin. (2) C.civ.] _____	70

5.2.4. Obiectul să existe _____	70
5.2.5. Obiectul să fie posibil _____	71
5.2.6. Obiectul să fie în circuitul civil _____	71
5.2.7. Obiectul să fie o faptă personală a celui care se obligă _____	72
5.2.8. Existența autorizației administrative sau judiciare ori a altei cerințe prevăzute de lege _____	72
5.3. Aspecte particulare _____	72
6. Cauza (scopul) actului juridic civil _____	73
6.1. Noțiune _____	73
6.2. Cerințele valabilității cauzei actului juridic civil _____	73
6.2.1. Enumerarea cerințelor valabilității cauzei actului juridic civil _____	73
6.2.2. Cauza să existe _____	73
6.2.3. Cauza să fie licită _____	74
6.2.4. Cauza să fie morală _____	74
6.3. Proba cauzei _____	74
6.4. Aspecte particulare _____	74
7. Forma actului juridic civil _____	75
7.1. Considerații generale _____	75
7.1.1. Noțiunea de formă a actului juridic civil _____	75
7.1.2. Principiul consensualismului _____	75
7.1.3. Clasificarea condițiilor de formă ale actului juridic civil _____	76
7.1.3.1. <i>Forma ad validitatem, forma ad probationem și forma pentru opozabilitate față de terți</i> _____	76
7.1.3.2. <i>Forma legală și forma voluntară (convențională)</i> _____	76
7.2. Forma <i>ad validitatem</i> _____	77
7.3. Forma <i>ad probationem</i> _____	79
7.4. Forma pentru opozabilitate față de terți _____	79
7.5. Aspecte particulare _____	80
8. Modalitățile actului juridic civil _____	81
8.1. Termenul _____	81
8.1.1. Noțiune _____	81
8.1.2. Clasificare _____	81
8.1.2.1. <i>Termen suspensiv și termen extinctiv</i> _____	81
8.1.2.2. <i>Termen în favoarea debitorului, termen în favoarea creditorului și termen în favoarea ambelor părți</i> _____	82
8.1.2.3. <i>Termen voluntar (termen convențional), termen legal și termen jurisdicțional</i> _____	82
8.1.2.4. <i>Termen cu scadență certă și termen cu scadență incertă</i> _____	83
8.1.3. Efectele termenului _____	84
8.1.3.1. <i>Precizări introductive</i> _____	84
8.1.3.2. <i>Efectele termenului suspensiv</i> _____	84
8.1.3.3. <i>Efectele termenului extinctiv</i> _____	85

8.1.4. Aspecte particulare _____	85
8.2. Condiția _____	86
8.2.1. Noțiune _____	86
8.2.2. Clasificare _____	86
8.2.2.1. Condiție suspensivă și condiție rezolutorie _____	86
8.2.2.2. Condiție cazuală, condiție mixtă și condiție potestativă _____	86
8.2.2.3. Condiție pozitivă și condiție negativă _____	87
8.2.2.4. Condiție posibilă și condiție imposibilă _____	88
8.2.2.5. Condiție licită și morală și condiție ilicită și imorală _____	88
8.2.3. Efectele condiției _____	88
8.2.3.1. Aspecte generale _____	88
8.2.3.2. Efectele condiției suspensive _____	89
8.2.3.3. Efectele condiției rezolutorii _____	90
8.2.4. Comparație între termen și condiție _____	91
8.3. Sarcina _____	91
8.3.1. Noțiune _____	91
8.3.2. Clasificare _____	92
8.3.3. Efecte _____	92
8.3.4. Comparație între condiție și sarcină _____	93
IV. EFECTELE ACTULUI JURIDIC CIVIL _____	94
1. Considerații generale privind efectele actului juridic civil _____	94
1.1. Noțiunea de efecte ale actului juridic civil _____	94
1.2. Determinarea efectelor actului juridic civil _____	94
1.3. Noțiunea și enumerarea principiilor efectelor actului juridic civil _____	95
2. Principiile efectelor actului juridic civil _____	96
2.1. Principiul forței obligatorii (<i>pacta sunt servanda</i>) _____	96
2.1.1. Noțiune și justificare _____	96
2.1.2. Excepțiile de la principiul forței obligatorii _____	96
2.1.2.1. Considerații generale _____	96
2.1.2.2. Cazuri de restrângere a forței obligatorii _____	96
2.1.2.3. Cazuri de extindere a forței obligatorii _____	98
2.1.2.4. Prevederea de către lege a posibilității modificării unilaterale a contractului _____	98
2.1.2.5. Revizuirea efectelor actelor juridice ca urmare a ruperii echilibrului contractual (impreviziunea) – art. 1271 C.civ. _____	98
2.1.2.6. Revizuirea condițiilor și a sarcinilor în materia liberalităților (art. 1006-1008 C.civ.) _____	99
2.1.3. Situații care nu constituie excepții de la principiul forței obligatorii _____	100
2.2. Irevocabilitatea efectelor actului juridic civil [art. 1270 alin. (2) C.civ.] _____	100
2.2.1. Noțiune și justificare _____	100
2.2.2. Excepții de la irevocabilitatea efectelor actului juridic civil _____	101
2.2.2.1. Considerații generale _____	101

2.2.2.2. <i>Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile bilaterale sau plurilaterale</i>	101
2.2.2.3. <i>Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile unilaterale</i>	102
2.2.2.4. <i>Denunțarea unilaterală</i>	103
2.2.3. Situații care nu constituie excepții de la irevocabilitate	103
2.3. Principiul relativității efectelor actului juridic civil	104
2.3.1. Noțiune și justificare	104
2.3.2. Principiul relativității și opozabilitatea față de terți a actului juridic	104
2.3.2.1. <i>Corelația dintre relativitate și opozabilitate</i>	104
2.3.2.2. <i>Distincția dintre relativitatea și opozabilitatea față de terți a actului juridic</i>	104
2.3.3. Noțiunile de parte, terț și având-cauză. Categorii de avânzi-cauză	105
2.3.4. Excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic civil	107
2.3.4.1. <i>Considerații generale</i>	107
2.3.4.2. <i>Categorii de excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic</i>	107
2.3.5. Excepții de la opozabilitatea actului juridic civil	108
V. NULITATEA ACTULUI JURIDIC CIVIL	109
1. Noțiuni generale	109
1.1. Definiția și trăsăturile nulității	109
1.2. Funcțiile nulității	109
1.3. Delimitarea nulității față de alte sancțiuni de drept civil (alte cauze de ineficacitate)	110
1.3.1. Nulitatea și rezoluțiunea	110
1.3.2. Nulitatea și rezilierea	110
1.3.3. Nulitatea și caducitatea	111
1.3.4. Nulitatea și revocarea	111
1.3.5. Nulitatea și inopozabilitatea	112
1.3.6. Nulitatea și reducțiunea	113
1.4. Clasificarea nulităților actului juridic civil	113
1.4.1. Nulitatea relativă și nulitatea absolută	113
1.4.2. Nulitatea totală și nulitatea parțială	114
1.4.3. Nulitatea expresă și nulitatea virtuală	114
1.4.4. Nulități de fond și nulități de formă	115
1.4.5. Nulități judiciare și nulități amiabile	115
2. Cauzele de nulitate	115
2.1. Precizări introductive	115
2.2. Cauzele de nulitate absolută	116
2.3. Cauzele de nulitate relativă	118
3. Regimul juridic al nulității	119
3.1. Precizări introductive	119
3.2. Regimul juridic al nulității relative	119
3.2.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității relative	119
3.2.2. Nulitatea relativă poate fi invocată, în principiu, numai de persoana interesată	119

3.2.3. Nulitatea relativă este prescriptibilă pe cale de acțiune și, ca regulă, imprescriptibilă pe cale de excepție _____	120
3.2.4. Nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare expresă ori tacită _____	120
3.3. Regimul juridic al nulității absolute _____	121
3.3.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității absolute _____	121
3.3.2. Nulitatea absolută poate fi invocată de oricine are interes, de instanță, de procuror sau de alte organe prevăzute de lege _____	121
3.3.3. Nulitatea absolută este imprescriptibilă _____	122
3.3.4. Nulitatea absolută, în principiu, nu poate fi acoperită prin confirmare _____	122
3.4. Tabel recapitulativ privind regimul juridic al nulității _____	122
4. Efectele nulității _____	123
4.1. Considerații generale _____	123
4.1.1. Noțiunea de efecte ale nulității _____	123
4.1.2. Enumerarea principiilor efectelor nulității _____	124
4.2. Principiul retroactivității efectelor nulității _____	124
4.3. Principiul restabilirii situației anterioare prin restituirea prestațiilor (<i>restitutio in integrum</i>) _____	125
4.3.1. Noțiune și excepții _____	125
4.3.2. Modalități de restituire _____	125
4.3.2.1. <i>Principiile care operează în materia restituirii</i> _____	125
4.3.2.2. <i>Reguli privind restituirea prin echivalent în ipotezele vizate de art. 1641-1646 C.civ.</i> _____	125
4.4. Principiul anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului inițial (<i>resoluto iure dantis, resolvitur ius accipientis</i>) _____	127
4.5. Cazuri care înlătură principiul <i>quod nullum est, nullum producit effectum</i> _____	128
4.5.1. Precizări prealabile _____	128
4.5.2. Conversiunea actului juridic _____	128
4.5.3. <i>Error communis facit ius</i> _____	129
4.5.4. Principiul răspunderii civile delictuale _____	130
5. Aspecte particulare _____	130
PARTEA A II-A. PARTICULARITĂȚI ALE CONTRACTULUI CA IZVOR DE OBLIGAȚII _____	133
I. ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR _____	133
1. Considerații generale _____	133
2. Reguli privind încheierea contractului _____	133
3. Negocierile precontractuale _____	134
4. Oferta de a contracta _____	134
4.1. Considerații generale _____	134
4.2. Cerințele propunerii pentru a constitui o ofertă de a contracta _____	135
4.2.1. Să fie o manifestare de voință reală, neviciată, făcută cu intenția de a produce efecte juridice _____	135
4.2.2. Să fie precisă și completă _____	135
4.3. Clasificarea ofertei _____	135

4.4. Tipologia ofertei de a contracta. Efecte juridice _____	136
4.5. Revocarea ofertei și retragerea ofertei _____	137
4.6. Oferta de a contracta și antecontractul _____	137
5. Acceptarea ofertei _____	138
6. Momentul și locul încheierii contractului (art. 1186 C.civ.) _____	139
6.1. Momentul încheierii contractului _____	139
6.2. Locul încheierii contractului _____	139
II. PACTUL DE OPȚIUNE ȘI PROMISIUNEA DE A CONTRACTA _____	140
1. Pactul de opțiune (art. 1278 C.civ.) _____	140
2. Promisiunea de a contracta (art. 1279 C.civ.) _____	140
III. PARTICULARITĂȚI PRIVIND EFECTELE CONTRACTELOR _____	142
1. Excepții de la principiul relativității efectelor contractelor _____	142
1.1. Promisiunea faptei altuia (art. 1283 C.civ.) _____	142
1.2. Stipulația pentru altul (art. 1284-1288 C.civ.) _____	142
1.3. Cesiunea contractului (art. 1315-1320 C.civ.) _____	144
1.3.1. Considerații generale _____	144
1.3.2. Condițiile cesiunii contractului _____	144
1.3.3. Efectele cesiunii contractului _____	145
2. Excepții de la principiul opozabilității efectelor contractului _____	147
2.1. Simulația (art. 1289-1294 C.civ.) _____	147
2.1.1. Considerații generale _____	147
2.1.2. Formele simulației _____	148
2.1.3. Efectele simulației _____	149
2.1.3.1. <i>Efecte generale ale simulației</i> _____	149
2.1.3.2. <i>Efectele simulației în raport de părți și terți</i> _____	150
2.1.4. Acțiunea în simulație _____	152
2.1.5. Acțiunea în simulație și acțiunea revocatorie _____	153
2.2. Creditorii chirografari _____	154
IV. RISCUL CONTRACTULUI _____	154
FIȘA NR. 4. PRESCRIPTIA EXTINGTIVĂ _____	156
I. CONSIDERAȚII GENERALE REFERITOARE LA PRESCRIPTIA EXTINGTIVĂ _____	156
1. Definiția și reglementarea prescripției extinctive _____	156
2. Natura juridică a prescripției extinctive _____	157
3. Efectul prescripției extinctive _____	157
3.1. Noțiune și consecințe _____	157
3.2. Principiile efectului prescripției extinctive _____	158
4. Delimitarea prescripției extinctive de alte instituții _____	159
4.1. Prescripția extintivă și uzucapiunea _____	159
4.2. Prescripția extintivă și termenul, ca modalitate a actului juridic _____	159
II. DOMENIUL DE APLICARE A PRESCRIPTIEI EXTINGTIVE _____	160
1. Noțiune _____	160

2. Domeniul prescripției extinctive în cazul drepturilor patrimoniale	160
2.1. Prescripția extintivă și drepturile de creanță	160
2.2. Prescripția extintivă și drepturile reale accesorii	161
2.3. Prescripția extintivă și drepturile reale principale	161
3. Domeniul prescripției în cadrul drepturilor nepatrimoniale	162
3.1. Principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	162
3.2. Excepții de la principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	162
4. Probleme speciale referitoare la domeniul prescripției extinctive	163
4.1. Valorificarea dreptului subiectiv civil pe calea excepției (a apărării de fond)	163
4.2. Acțiunea în constatare	163
4.3. Acțiunile mixte	163
4.4. Dualitatea de acțiuni	164
4.5. Drepturile potestative (secundare)	165
4.6. Acțiunea în repararea (compensarea) prejudiciului moral	165
4.7. Acțiunea în restituirea prestațiilor executate în baza unui act juridic civil desființat, desfăcut	165
4.8. Acțiunea în restituire întemeiată pe plata nedatorată și alte acțiuni în restituire	166
4.9. Acțiunile în materie succesorală	167
4.10. Acțiuni în materie de carte funciară	168
4.11. Alte acțiuni în justiție	169
III. TERMENELE DE PRESCRIPȚIE EXTINCTIVĂ	170
1. Noțiune și clasificare	170
2. Termenul general de prescripție extintivă	171
3. Termene speciale de prescripție extintivă	171
IV. CURSUL PRESCRIPȚIEI EXTINCTIVE	172
1. Începutul prescripției extinctive	172
1.1. Regula generală privind începutul prescripției extinctive	172
1.2. Reguli speciale privind începutul prescripției extinctive	173
1.2.1. Ipoteza dreptului la acțiunea în executarea obligației de a da sau de a face	173
1.2.2. Ipoteza dreptului la acțiune în restituirea prestațiilor	173
1.2.3. Ipoteza dreptului la acțiune în executarea prestațiilor succesive	173
1.2.4. Ipoteza dreptului la acțiune în materia asigurărilor contractuale	174
1.2.5. Ipoteza dreptului la acțiune în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită și cazuri asimilate	174
1.2.6. Ipoteza dreptului la acțiunea în anularea actului juridic	175
1.2.7. Ipoteza dreptului la acțiune în răspundere pentru vicii aparente	176
1.2.8. Ipoteza dreptului la acțiune în răspundere pentru vicii ascunse	176
1.2.9. Alte reguli speciale privind începutul prescripției extinctive	177
2. Suspendarea prescripției extinctive	179
2.1. Noțiune. Justificare	179
2.2. Cauze de suspendare a cursului prescripției extinctive	180
2.2.1. Cauze generale de suspendare a cursului prescripției extinctive (art. 2532 pct. 1-9 C.civ.)	180

2.2.2. Cauze speciale de suspendare a cursului prescripției extinctive	181
2.3. Efectele suspendării prescripției	182
2.3.1. Efectul general	182
2.3.2. Efectul special	182
2.3.3. Beneficiul și extinderea efectului suspendării	182
3. Întreruperea prescripției extinctive	183
3.1. Noțiune. Justificare	183
3.2. Cauzele de întrerupere a prescripției prevăzute de art. 2537 C.civ.	183
3.3. Efectele întreruperii prescripției	186
3.4. Beneficiul și extinderea efectului întreruperii	186
4. Repunerea în termenul de prescripție	187
4.1. Noțiune și justificare	187
4.2. Domeniul repunerii în termenul de prescripție extintivă	187
4.3. Termenul pentru repunerea în termenul de prescripție extintivă	187
4.4. Efectul repunerii în termen	188
V. ÎMPLINIREA PRESCRIPȚIEI EXTINCTIVE	188
1. Precizări prealabile	188
2. Regulile de stabilire a momentului împlinirii prescripției extinctive	188
VI. ASPECTE PARTICULARE	189
FIȘA NR. 5. DECĂDEREA	191
I. NOȚIUNE. CLASIFICAREA TERMENELOR DE DECĂDERE	191
1. Noțiunea de decădere	191
2. Clasificarea termenelor de decădere	191
II. DOMENIUL DE APLICARE AL DECĂDERII	192
III. REGIMUL JURIDIC AL TERMENELOR DE DECĂDERE	193
IV. EFECTELE DECĂDERII	194
V. COMPARAȚIE ÎNTRE PRESCRIPȚIA EXTINCTIVĂ ȘI DECĂDERE	194
VI. ASPECTE PARTICULARE	195
FIȘA NR. 6. PERSOANA FIZICĂ ȘI PERSOANA JURIDICĂ. PROFESIONISTUL ȘI ÎNTREPRINDEREA	196
I. PERSOANA FIZICĂ – CAPACITATEA CIVILĂ	196
1. Considerații generale	196
2. Capacitatea de folosință a persoanei fizice	197
2.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei fizice	197
2.2. Începutul capacității de folosință a persoanei fizice	197
2.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei fizice	197
2.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei fizice	198
2.4.1. Declararea judecătorească a morții (art. 49-57 C.civ.)	198
3. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	199
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de exercițiu a persoanei fizice	199
3.2. Situații juridice privind capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	200

II. PERSOANA JURIDICĂ	202
1. Considerații generale	202
1.1. Noțiuni	202
1.2. Elemente constitutive	202
2. Înființarea persoanei juridice	203
2.1. Moduri de înființare (art. 194 C.civ.)	203
2.2. Durata persoanei juridice	203
2.3. Înregistrarea persoanei juridice	203
2.4. Nulitatea persoanei juridice (art. 196-199 C.civ.)	204
2.4.1. Cazurile și regimul juridic al nulității absolute	204
2.4.2. Cazurile și regimul juridic al nulității relative	205
2.4.3. Efectele nulității	205
3. Capacitatea de folosință a persoanei juridice (art. 205-208 C.civ.)	206
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei juridice	206
3.2. Începutul capacității de folosință a persoanei juridice	206
3.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei juridice	207
3.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei juridice	207
4. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice (art. 209-211 C.civ.)	207
4.1. Noțiunea de capacitate de exercițiu a persoanei juridice	207
4.2. Începutul capacității de exercițiu a persoanei juridice	207
4.3. Conținutul capacității de exercițiu a persoanei juridice	208
4.4. Sfârșitul capacității de exercițiu a persoanei juridice	208
5. Funcționarea persoanei juridice	208
5.1. Considerații generale	208
5.2. Acțiunea în anularea actelor emise de organele persoanei juridice	209
5.3. Răspunderea pentru acte juridice (art. 218 C.civ.)	210
5.4. Răspunderea pentru fapte juridice	210
5.4.1. Persoane juridice de drept privat	210
5.4.2. Persoane juridice de drept public	210
5.5. Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice (art. 220 C.civ.)	211
6. Atribute de identificare a persoanei juridice (art. 225-231 C.civ.)	211
7. Reorganizarea persoanei juridice (art. 232-243 C.civ.)	212
7.1. Noțiuni	212
7.2. Moduri de reorganizare	213
7.2.1. Fuziunea persoanei juridice	213
7.2.2. Divizarea persoanei juridice	213
7.2.3. Transformarea persoanei juridice	215
7.3. Efecte comune tuturor formelor de reorganizare a persoanei juridice	215
7.4. Opoziții împotriva actelor prin care s-a hotărât reorganizarea (art. 243 C.civ.)	216
8. Încetarea persoanei juridice (art. 244-251 C.civ.)	216
8.1. Enumerarea modurilor de încetare a persoanei juridice	216

8.2. Dizolvarea persoanei juridice _____	216
8.2.1. Noțiuni _____	216
8.2.2. Cazuri de dizolvare _____	216
8.2.3. Efectele dizolvării _____	217
8.3. Comparație între dizolvare și reorganizare _____	218
8.4. Încetarea anumitor persoane juridice (art. 250 C.civ.) _____	218
8.5. Data încetării personalității juridice (art. 251 C.civ.) _____	218
III. PROFESIONISTUL ȘI ÎNTREPRINDEREA _____	219
1. Principiu _____	219
2. Profesionistul _____	219
3. Întreprinderea _____	221
DREPTURI REALE PRINCIPALE _____	225
FIȘA NR. 7. DREPTUL DE PROPRIETATE _____	227
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	227
II. DREPTUL DE PROPRIETATE PRIVATĂ _____	227
1. Noțiuni _____	227
2. Titulari. Obiect. Moduri de dobândire _____	227
3. Conținutul juridic al dreptului de proprietate privată (art. 555 C.civ.) _____	228
3.1. Noțiuni. Atributele dreptului de proprietate privată _____	228
3.2. Caracterele juridice ale dreptului de proprietate privată _____	229
4. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată _____	230
4.1. Considerații generale. Categoriile de limite _____	230
4.2. Limite legale de interes privat stabilite de Codul civil _____	230
4.2.1. Limite referitoare la folosirea apelor (art. 604-610 C.civ.) _____	230
4.2.2. Picătura streșinii (art. 611 C.civ.) _____	232
4.2.3. Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații (art. 612 și art. 613 C.civ.) _____	232
4.2.4. Limite privind vederea asupra proprietății vecinului (art. 614-616 C.civ.) _____	232
4.2.5. Limite referitoare la dreptul de trecere (art. 617-620 C.civ.) _____	233
4.2.5.1. <i>Considerații generale</i> _____	233
4.2.5.2. <i>Caracterele juridice ale dreptului de trecere</i> _____	233
4.2.5.3. <i>Acțiunea în justiție prin care se cere recunoașterea unui drept de trecere</i> _____	234
4.2.5.4. <i>Dreptul la despăgubire. Acțiunea în despăgubire</i> _____	234
A. <i>Considerații generale</i> _____	234
B. <i>Acțiunea în despăgubire</i> _____	234
4.2.5.5. <i>Stingerea dreptului de trecere</i> _____	235
4.3. Alte limite legale de interes privat/public stabilite de Codul civil _____	235
4.4. Limite convenționale (voluntare) _____	236
4.4.1. Clauza de inalienabilitate (art. 627-629 C.civ.) _____	236
4.4.1.1. <i>Considerații generale</i> _____	236

4.4.1.2. Clauza de inalienabilitate expresă și clauza de inalienabilitate implicită	237
4.4.1.3. Condițiile speciale de valabilitate [art. 627 alin. (1) C.civ.]	237
4.4.1.4. Opozabilitatea clauzei de inalienabilitate	238
4.4.1.5. Efectele clauzei de inalienabilitate	238
4.4.1.6. Sancțiunea nerespectării clauzei de inalienabilitate	238
4.4.1.7. Încetarea efectelor clauzei de inalienabilitate înainte de împlinirea termenului	239
4.5. Aspecte particulare	239
5. Regimul juridic al imobilelor proprietate privată	239
5.1. Realizarea și desființarea construcțiilor	239
5.1.1. Considerații generale	239
5.1.2. Amenajarea teritoriului	240
5.1.2.1. Considerații generale	240
5.1.2.2. Urbanismul	240
A. Considerații generale	240
B. Certificatul de urbanism	241
C. Autorizația de construire	242
D. Autorizația de desființare	244
E. Anularea/suspendarea autorizațiilor de construire sau de desființare	244
5.2. Înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate asupra construcțiilor	244
5.3. Circulația juridică a imobilelor proprietate privată	245
5.3.1. Reguli generale	245
5.3.2. Reguli privind dobândirea dreptului de proprietate asupra imobilelor situate în România de către persoanele fizice sau juridice străine și apatrizi	246
5.3.3. Forma <i>ad validitatem</i> a actelor juridice de înstrăinare a imobilelor și înscrierea acestora în cartea funciară	247
5.3.4. Cerințe speciale privind înstrăinarea imobilelor	247
5.3.5. Dreptul de preempțiune (drept prioritar la cumpărare)	248
5.3.5.1. Noțiune. Reguli generale	248
5.3.5.2. Preempțiunea reglementată prin legi speciale	248
III. DREPTUL DE PROPRIETATE PUBLICĂ	250
1. Noțiune	250
2. Titularii dreptului de proprietate publică	250
2.1. Titularii dreptului de proprietate publică	250
2.2. Subiectele de drept care exercită dreptul de proprietate publică	250
3. Obiectul dreptului de proprietate publică	250
3.1. Criterii de apartenență la domeniul public	251
3.2. Principalele reglementări privind bunurile proprietate publică	251
3.3. Regimul juridic al unor categorii de bunuri proprietate publică	252
3.4. Delimitarea domeniului public național, județean și local. Criterii. Transferul bunurilor	252
4. Caracterele juridice specifice dreptului de proprietate publică	253
5. Modurile de dobândire a dreptului de proprietate publică (art. 863 C.civ.)	254
5.1. Exproprierea pentru cauză de utilitate publică	254
5.1.1. Considerații generale	254

5.1.2. Exproprierea în sistemul Legii nr. 33/1994	255
5.1.2.1. <i>Declararea utilității publice</i>	256
A. <i>Măsurile premergătoare exproprierii</i>	257
B. <i>Exproprierea propriu-zisă și stabilirea despăgubirilor</i>	258
5.1.3. Exproprierea în sistemul Legii nr. 255/2010	261
5.1.4. Aspecte particulare	266
6. Exercitarea dreptului de proprietate publică	267
6.1. Considerații generale	267
6.2. Dreptul de administrare	269
6.2.1. Titularii și caracterele dreptului de administrare	269
6.2.2. Natura juridică a dreptului de administrare	269
6.2.2.1. <i>Categoriile de raporturi juridice</i>	269
6.2.2.2. <i>Natură juridică mixtă și conținutul juridic al dreptului de administrare</i>	270
6.2.3. Încetarea dreptului de administrare	271
6.3. Concesionarea bunurilor proprietate publică	271
6.3.1. Noțiunea și definiția legală a contractului de concesiune	271
6.3.2. Stabilirea cadrului juridic incident	271
6.3.3. Particularități privind contractul de concesiune	272
6.3.4. Acțiunile în justiție	273
6.4. Închirierea bunurilor proprietate publică	274
6.5. Dreptul de folosință gratuită	274
7. Încetarea dreptului de proprietate publică	275
IV. ASPECTE PARTICULARE	276

FIȘA NR. 8. MODALITĂȚILE JURIDICE ALE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ 277

I. CONSIDERAȚII GENERALE	277
II. PROPRIETATEA COMUNĂ	277
1. Noțiunea și formele proprietății comune	277
2. Dreptul de proprietate comună pe cote-părți (coproprietatea)	278
2.1. Noțiune și caractere juridice. Clasificare. Presumția de coproprietate	278
2.2. Coproprietatea obișnuită	278
2.2.1. Noțiune. Izvoare. Titulari. Presumția de egalitate a cotelor-părți	278
2.2.2. Exercitarea posesiei asupra bunului aflat în coproprietate	279
2.2.3. Drepturile coproprietarilor cu privire la întregul bun	279
2.2.3.1. <i>Actele materiale (actele privind exercitarea atributului folosinței)</i>	279
A. <i>Exercitarea atributului folosinței</i>	279
B. <i>Exercitarea dreptului de a culege fructele</i>	280
<i>Reguli</i>	280
<i>Situații particulare</i>	280
2.2.3.2. <i>Actele juridice</i>	281
2.2.4. Contractul de administrare a coproprietății	283
2.2.5. Drepturile coproprietarilor cu privire la cota-parte proprie din drept	283
2.2.6. Acțiunile în justiție	283

2.2.7. Obligațiile coproprietarilor _____	284
2.2.8. Încetarea coproprietății obișnuite _____	284
2.3. Coproprietatea forțată _____	285
2.3.1. Noțiuni și obiect _____	285
2.3.2. Drepturile și obligațiile coproprietarilor _____	285
2.3.3. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apar _____	286
2.3.3.1. Noțiune _____	286
2.3.3.2. <i>Exercitarea dreptului de folosință</i> _____	286
<i>A. Părțile comune și exercitarea dreptului de folosință asupra acestora</i> _____	286
<i>B. Obligațiile coproprietarilor</i> _____	287
2.3.3.3. <i>Situația distrugerii clădirii</i> _____	288
2.3.3.4. <i>Încetarea destinației de folosință comună</i> _____	288
2.3.4. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune _____	289
2.3.4.1. <i>Noțiune. Prezumția de comunitate</i> _____	289
2.3.4.2. <i>Reguli privind despărțiturile comune</i> _____	289
2.3.5. Coproprietatea asupra bunurilor care constituie amintiri de familie _____	290
3. Proprietatea comună în devălmășie _____	291
4. Partajul _____	291
4.1. Noțiune. Enumerarea felurilor partajului _____	291
4.2. Felurile partajului. Formele de coproprietate în care partajul se poate realiza _____	292
4.3. Felurile partajului. Forma actului în care partajul se poate realiza _____	292
4.4. Imprescriptibilitatea partajului _____	293
4.5. Suspendarea partajului _____	293
4.6. Modurile de împărțire _____	293
4.6.1. Reguli procedurale privind modurile de împărțire _____	293
4.6.2. Reguli privind partajul judiciar _____	294
4.7. Stingerea datoriilor și situația creditorilor _____	294
4.7.1. Stingerea datoriilor născute în legătură cu bunul comun _____	294
4.7.2. Executarea silită privitoare la bunul comun. Drepturile creditorilor _____	294
4.8. Efectele partajului _____	295
III. PROPRIETATEA PERIODICĂ, PROPRIETATEA REZOLUBILĂ ȘI PROPRIETATEA ANULABILĂ _____	297
1. Proprietatea periodică _____	297
2. Proprietatea rezolubilă _____	299
3. Proprietatea anulabilă _____	299
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	300
FIȘA NR. 9. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE _____	301
I. ASPECTE GENERALE _____	301
1. Noțiuni și caractere juridice _____	301
2. Delimitarea acțiunii în revendicare de alte acțiuni _____	301
2.1. Acțiunea în revendicare și acțiunea posesorie _____	301
2.2. Acțiunea în revendicare și acțiunea confesorie _____	302

2.3. Acțiunea în revendicare și acțiunea negatorie	303
2.4. Acțiunea în revendicare și acțiunea în grănițuire	303
2.5. Acțiunea în revendicare și acțiunea în constatare	304
3. Acțiunea în revendicare și alte acțiuni	304
3.1. Acțiunea în revendicare și acțiunea în evacuare	304
3.2. Acțiunea în revendicare și petiția de ereditate	305
4. Calitatea procesuală	306
4.1. Calitatea procesuală activă	306
4.2. Calitatea procesuală pasivă	307
4.3. Aspecte procesuale	307
II. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE IMOBILIARĂ	307
1. Proba dreptului de proprietate	307
1.1. Considerații introductive	307
1.2. Situații de distins în funcție de modul de dobândire a dreptului de proprietate asupra imobilului revendicat	308
1.3. Noțiunea de titlu în materia acțiunii în revendicare	309
1.4. Situații posibile	309
1.4.1. Precizări prealabile	309
1.4.2. Enumerarea ipotezelor posibile	310
1.4.3. Situația în care ambele părți dețin titlu	310
1.4.3.1. Ambele titluri provin de la același autor	310
1.4.3.2. Cele două titluri provin de la autori diferiți	312
1.4.4. Situația în care numai una dintre părți are titlu	312
1.4.5. Situația în care niciuna dintre părți nu are titlu	312
2. Imprescriptibilitatea acțiunii în revendicare imobiliară	313
2.1. Acțiunea în revendicare imobiliară întemeiată pe dreptul de proprietate privată	313
2.2. Acțiunea în revendicare întemeiată pe dreptul de proprietate publică	313
III. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE MOBILIARĂ	313
1. Situații de distins	313
2. Ipoteza reglementată de art. 937 alin. (1) C.civ.	314
2.1. Precizări prealabile	314
2.2. Condiții	314
3. Revendicarea de la terțul dobânditor de bună-credință a bunului mobil pierdut sau furat	316
4. Revendicarea bunului mobil de la hoț, de la gășitorul care nu s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ. sau de la terțul dobânditor de rea-credință	317
5. Ipoteza în care gășitorul bunului mobil s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ.	317
IV. EFECTELE ADMITERII ACȚIUNII ÎN REVENDICARE	318
1. Precizări introductive	318
2. Efectele între părți	319
2.1. Restituirea lucrului	319
2.2. Restituirea produselor și a fructelor	320

2.3. Suportarea cheltuielilor făcute de către posesor cu lucrul pe care îl restituie _____	321
2.4. Dreptul de retenție _____	322
3. Opozabilitatea față de terți _____	322
V. ASPECTE PARTICULARE _____	323
FIȘA NR. 10. DEZMEMBRĂMINTELE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ _____	324
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	324
1. Noțiuni. Domeniu de aplicare. Caractere juridice. Enumerare _____	324
II. DREPTUL DE SUPERFICIE _____	325
1. Noțiuni și caractere juridice _____	325
2. Constituirea dreptului de superficiei [art. 693 alin. (2) C.civ.] _____	326
3. Exercițarea dreptului de superficiei _____	327
3.1. Limitele și condițiile de exercitare a dreptului _____	327
3.2. Drepturile și obligațiile superficiarului și ale proprietarului terenului _____	328
3.2.1. Drepturile și obligațiile superficiarului _____	328
3.2.2. Drepturile și obligațiile proprietarului terenului _____	329
3.2.3. Prestația datorată de superficiar proprietarului terenului în cazul superficiei constituite cu titlu oneros _____	329
3.2.4. Acțiunile pe care le poate exercita superficiarul _____	329
4. Stingerea dreptului de superficiei _____	329
4.1. Enumerarea cauzelor de stingere a dreptului de superficiei _____	329
4.2. Cauze de stingere a dreptului de superficiei _____	330
III. DREPTUL DE UZUFRACT _____	332
1. Noțiuni și caractere juridice _____	332
2. Constituirea dreptului de uzufruct _____	332
2.1. Domeniul de aplicare (obiectul uzufructului). Titularul dreptului de uzufruct _____	332
2.2. Modalități de constituire _____	333
2.3. Durata uzufructului _____	334
3. Efectele uzufructului _____	335
3.1. Drepturile uzufructuarului _____	335
3.2. Obligațiile uzufructuarului _____	338
3.3. Drepturile nudului proprietar _____	340
3.4. Obligațiile nudului proprietar _____	340
4. Stingerea uzufructului _____	341
IV. DREPTUL DE UZ ȘI DREPTUL DE ABITAȚIE _____	342
1. Noțiuni _____	342
2. Asemănări și deosebiri între dreptul de uz și dreptul de abitație _____	342
3. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor _____	343
V. DREPTUL DE SERVITUTE _____	344
1. Noțiuni și caractere juridice _____	344
2. Clasificarea servituțiilor _____	345
3. Constituirea servituțiilor (art. 756 C.civ.) _____	345

4. Exercițarea dreptului de servitute _____	346
4.1. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului dominant _____	346
4.2. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului aservit _____	346
4.3. Exercițarea servituții în caz de împărțire a fondurilor _____	347
5. Stingerea servituțiilor _____	348
5.1. Enumerarea cauzelor de stingere _____	348
5.2. Cauze de stingere a servituții _____	348
VI. ASPECTE PARTICULARE _____	350
FIȘA NR. 11. POSESIA _____	351
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	351
1. Noțiuni _____	351
2. Elementele constitutive ale posesiei _____	351
3. Delimitarea posesiei, ca stare de fapt, de alte situații juridice _____	352
3.1. Posesia, ca stare de fapt, și posesia, ca stare de drept (ca atribut al unui drept real principal) _____	352
3.2. Posesia și detenția precară. Intervertirea detenției precare în posesie _____	353
3.2.1. Intervertirea detenției precare în posesie _____	353
4. Dobândirea și pierderea posesiei _____	354
II. VICIILE POSESIEI _____	355
1. Precizări introductive _____	355
2. Discontinuitatea _____	355
3. Violența _____	356
4. Clandestinitatea _____	356
III. EFECTELE POSESIEI _____	357
1. Precizări introductive _____	357
2. Posesia creează o prezumție de proprietate _____	357
3. Posesia de bună-credință conduce la dobândirea fructelor produse de bunul asupra căruia se exercită _____	358
4. Acțiunile posesorii _____	359
4.1. Noțiune. Feluri de acțiuni posesorii _____	359
4.2. Acțiunea posesorie generală (acțiunea în complângere) _____	359
4.3. Acțiunea posesorie specială (acțiunea în reintegrare) _____	360
4.4. Aspecte procesuale privind acțiunile posesorii _____	360
4.5. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului asupra căruia se exercită posesia (art. 952 C.civ.) _____	361
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	362
FIȘA NR. 12. ACCESIUNEA _____	363
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	363
II. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ NATURALĂ _____	363
1. Noțiuni _____	363

2. Cazurile de accesiune imobiliară naturală prevăzute de Codul civil și regimul lor juridic _____	363
3. Natura juridică a unor termene prevăzute de Codul civil _____	364
III. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ ARTIFICIALĂ _____	365
1. Considerații generale _____	365
2. Accesiunea imobiliară artificială ca prezumție de proprietate _____	365
3. Noțiunea de lucrări autonome și lucrări adăugate _____	366
4. Realizarea lucrării de către proprietarul imobilului cu materialele altei persoane (art. 580 C.civ.) _____	366
5. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia _____	367
6. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia (art. 583-585 C.civ.) _____	369
7. Lucrările realizate parțial asupra imobilului autorului (art. 587 C.civ.) _____	370
8. Lucrările provizorii _____	371
9. Realizarea unei lucrări asupra imobilului altuia cu materialele unui terț _____	371
10. Aspecte care privesc atât pe autorul de bună-credință, cât și pe autorul de rea-credință _____	372
IV. ACCESIUNEA MOBILIARĂ _____	375
1. Noțiune _____	375
2. Confecționarea bunului mobil cu materialele altei persoane _____	375
3. Unirea a două bunuri mobile _____	375
FIȘA NR. 13. UZUCAPIUNEA _____	376
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	376
1. Noțiune și justificare _____	376
2. Bunurile care nu pot fi dobândite prin uzucapiune _____	376
3. Felurile uzucapiunii în sistemul Codului civil din 2009 _____	377
4. Posesia utilă, condiție esențială a uzucapiunii _____	377
II. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ EXTRATABULARĂ _____	377
III. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ TABULARĂ _____	379
IV. UZUCAPIUNEA MOBILIARĂ _____	379
V. ASPECTE COMUNE UZUCAPIUNII EXTRATABULARE, TABULARE ȘI MOBILIARE _____	380
1. Joncțiunea posesiilor _____	380
2. Calculul termenului uzucapiunii _____	381
VI. INVOCAREA UZUCAPIUNII _____	382
1. Invocarea uzucapiunii imobiliare extratabulare _____	382
2. Invocarea uzucapiunii imobiliare tabulare _____	384
3. Invocarea uzucapiunii mobiliare _____	384
OBLIGAȚII _____	385
FIȘA NR. 14. FAPTUL JURIDIC LICIT _____	387
I. GESTIUNEA DE AFACERI _____	387
1. Considerații prealabile _____	387

2. Condițiile gestiunii de afaceri _____	387
3. Efectele gestiunii de afaceri _____	388
3.1. Obligațiile gerantului _____	388
3.2. Obligațiile geratului _____	389
II. PLATA NEDATORATĂ _____	389
1. Considerații generale _____	389
2. Condițiile plății nedatorate _____	390
3. Efectele plății nedatorate _____	390
III. ÎMBOGĂȚIREA FĂRĂ JUSTĂ CAUZĂ _____	391
1. Considerații generale _____	391
2. Condiții pentru exercitarea acțiunii în restituire (<i>actio de in rem verso</i>) _____	391
3. Efectele îmbogățirii fără justă cauză _____	391
FIȘA NR. 15. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ _____	392
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	392
1. Noțiuni _____	392
2. Forme _____	392
II. CONDIȚIILE RĂSPUNDERII CIVILE DELICTUALE PENTRU FAPTA PROPRIE _____	393
1. Prejudiciul _____	393
1.1. Noțiune. Prejudiciul patrimonial și prejudiciul moral _____	393
1.2. Cerințele reparării prejudiciului _____	394
1.2.1. Prejudiciul să fie cert _____	394
1.2.2. Prejudiciul să nu fi fost reparat în prealabil de o terță persoană fizică sau juridică _____	395
1.3. Principiile reparării prejudiciului _____	396
1.3.1. Principiul posibilității reparării prejudiciului pe cale convențională _____	396
1.3.2. Principiul reparării integrale a prejudiciului _____	396
1.3.3. Principiul reparării în natură a prejudiciului _____	397
1.3.4. Principiul răspunderii solidare _____	397
1.4. Repararea prin echivalent a prejudiciului _____	397
1.4.1. Modalități de reparare prin echivalent a prejudiciului _____	397
1.4.2. Stabilirea despăgubirilor în cazul reparării prin echivalent a prejudiciului _____	398
2. Fapta ilicită _____	400
2.1. Noțiune _____	400
2.2. Fapta ilicită, element distinct al răspunderii civile delictuale _____	401
2.3. Cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile _____	401
2.3.1. Precizări introductive _____	401
2.3.2. Legitima apărare _____	402
2.3.3. Starea de necesitate _____	403
2.3.4. Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului _____	403
2.3.5. Divulgarea secretului comercial impusă de anumite împrejurări _____	404
2.3.6. Exercițarea normală a unui drept subiectiv _____	404
2.3.7. Consimțământul victimei _____	405

3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu _____	405
4. Vinovăția _____	406
4.1. Noțiunea și structura vinovăției _____	406
4.2. Formele și modalitățile vinovăției _____	407
4.3. Criterii pentru stabilirea vinovăției _____	408
4.4. Capacitatea delictuală (discernământul) _____	408
4.5. Cauzele care înlătură vinovăția _____	409
5. Aspecte specifice privind răspunderea civilă delictuală a persoanei juridice pentru fapta sa proprie _____	410
5.1. Particularități privind condițiile răspunderii persoanei juridice pentru fapta proprie _____	410
5.2. Efectele răspunderii persoanei juridice _____	411
III. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ INDIRECTĂ _____	411
1. Răspunderea pentru fapta altuia _____	411
1.1. Răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	411
1.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	411
1.1.2. Fundamentarea răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	412
1.1.3. Condițiile răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	412
1.1.4. Efectele răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	414
1.1.5. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea altei persoane care avea obligația de supraveghere a minorului _____	414
1.2. Răspunderea comitentului pentru fapta prepusului _____	415
1.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	415
1.2.2. Condițiile răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	416
1.2.3. Efectele răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	417
1.2.3.1. Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și victima prejudiciului _____	417
1.2.3.2. Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și prepus. Regresul comitentului _____	418
1.2.4. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea comitentului _____	419
2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale sau de lucruri _____	420
2.1. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	420
2.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	420
2.1.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general. Cauze exoneratoare de răspundere _____	422
2.1.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	423
2.1.4. Corelația cu alte forme de răspundere _____	423
2.2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale _____	424
2.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	424
2.2.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale. Cauzele exoneratoare de răspundere _____	425
2.2.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale _____	425

2.3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului	425
2.3.1. Reglementare. Domeniul de aplicare	425
2.3.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului. Cauzele exoneratoare de răspundere	426
2.3.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului	426
2.4. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru	427
FIȘA NR. 16. EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR	428
I. PLATA	428
1. Considerații generale	428
2. Subiectele plății	428
2.1. Persoanele care pot face plata	428
2.2. Persoanele care pot primi plata	429
3. Condițiile și obiectul plății	430
3.1. Condițiile plății	430
3.2. Obiectul plății. Obligațiile debitorului	431
4. Data plății	432
5. Locul plății	433
6. Suportarea cheltuielilor pentru efectuarea plății	434
7. Dovada plății	434
8. Imputația plății	435
9. Punerea în întârziere a creditorului	437
9.1. Noțiune. Cazurile de punere în întârziere a creditorului	437
9.2. Procedura prin care debitorul se liberează de obligație	437
9.3. Efectele punerii în întârziere a creditorului	439
II. EXECUTAREA SILITĂ A OBLIGAȚIILOR	439
1. Considerații prealabile	439
2. Executarea silită în natură	440
2.1. Principiul executării silite în natură	440
2.2. Executarea în natură a obligațiilor în funcție de obiectul lor	441
3. Executarea prin echivalent	442
3.1. Natura juridică a executării obligațiilor prin echivalent	442
3.2. Condițiile acordării de despăgubiri	442
3.3. Fapta ilicită	443
3.4. Prejudiciul	444
3.5. Raportul de cauzalitate	445
3.6. Vinovăția	445
3.7. Punerea în întârziere a debitorului	446
3.8. Clauzele cu privire la răspundere	448
3.9. Evaluarea despăgubirilor	449
3.9.1. Evaluarea judiciară	449

3.9.2. Evaluarea convențională	450
3.9.2.1. Determinarea de către părți a întinderii prejudiciului și a cuantumului despăgubirilor înainte ca acesta să se fi produs	450
A. Clauza penală	450
B. Arvuna confirmatorie	452
3.9.3. Evaluarea legală	452
4. Rezoluțiunea	454
4.1. Considerații generale	454
4.2. Rezoluțiunea judiciară	455
4.2.1. Condițiile rezoluțiunii judiciare	455
4.3. Rezoluțiunea unilaterală	456
4.4. Rezoluțiunea de drept	456
4.5. Rezoluțiunea convențională	456
4.6. Efectele rezoluțiunii	458
5. Rezilierea	458
5.1. Noțiune	458
5.2. Comparatie între rezoluțiune și reziliere	458
6. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale	459
6.1. Considerații generale	459
6.2. Excepția de neexecutare (<i>exceptio non adimpleti contractus</i>)	460
6.3. Imposibilitatea de executare	461
III. MIJLOACELE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR CREDITORILOR	462
1. Creditorii chirografari	462
2. Măsurile conservatorii	463
3. Acțiunea oblică	463
3.1. Noțiune și caracterizare generală	463
3.2. Domeniul de aplicare	463
3.3. Condițiile exercitării acțiunii oblice	464
3.4. Efectele acțiunii oblice	465
4. Acțiunea revocatorie	465
4.1. Noțiune și domeniu de aplicare	465
4.2. Condițiile exercitării acțiunii revocatorii	466
4.3. Efectele admiterii acțiunii revocatorii	467
FIȘA NR. 17. TRANSMISIUNEA, TRANSFORMAREA ȘI STINGEREA OBLIGAȚIILOR	468
I. TRANSMISIUNEA OBLIGAȚIILOR	468
1. Precizări prealabile	468
2. Cesiunea de creanță	468
2.1. Noțiunea și funcțiile cesiunii de creanță	468
2.2. Felurile cesiunii de creanță	469
2.2.1. Cesiunea de creanță cu titlu oneros și cesiunea de creanță cu titlu gratuit	469
2.2.2. Cesiunea de creanță totală și cesiunea de creanță parțială	469

2.3. Condițiile cesiunii de creanță _____	470
2.3.1. Condițiile de fond ale cesiunii de creanță _____	470
2.3.1.1. <i>Obiectul cesiunii de creanță. Creanțele incesibile</i> _____	470
2.3.2. Condițiile de formă ale cesiunii de creanță _____	472
2.4. Publicitatea cesiunii de creanță _____	472
2.5. Efectele cesiunii de creanță _____	475
2.5.1. Considerații generale _____	475
2.5.2. Efectele cesiunii de creanță între părți _____	475
2.5.2.1. <i>Strămutarea dreptului de creanță</i> _____	475
2.5.2.2. <i>Obligația de garanție</i> _____	476
A. <i>Existența obligației de garanție, în funcție de caracterul oneros sau nu al cesiunii</i> _____	476
B. <i>Obligația legală și obligația convențională de garanție în cazul cesiunii de creanță cu titlu oneros</i> _____	477
2.5.3. Efectele cesiunii de creanță față de terți _____	478
2.5.3.1. <i>Efectele cesiunii de creanță față de debitorul cedat</i> _____	478
2.5.3.2. <i>Efectele cesiunii de creanță față de ceilalți terți</i> _____	480
2.6. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător _____	480
3. Subrogația personală _____	482
3.1. Noțiunea și felurile subrogației personale _____	482
3.2. Subrogația legală (de drept) _____	482
3.3. Subrogația convențională _____	483
3.3.1. Subrogația consimțită de creditor _____	483
3.3.2. Subrogația consimțită de debitor _____	483
3.4. Efectele subrogației personale _____	484
4. Preluarea datoriei _____	485
4.1. Considerații generale _____	485
4.2. Condițiile preluării datoriei _____	485
4.3. Efectele preluării datoriei _____	485
4.3.1. Efecte între părțile preluării datoriei _____	485
4.3.2. Efecte față de creditor _____	486
4.4. Ineficacitatea preluării de datorie _____	487
II. TRANSFORMAREA OBLIGAȚIILOR _____	487
1. Novația _____	487
1.1. Noțiunea și felurile novației _____	487
1.2. Condițiile novației _____	488
1.3. Efectele novației _____	488
III. STINGEREA OBLIGAȚIILOR _____	489
1. Considerații generale _____	489
2. Compensația _____	489
2.1. Noțiunea și domeniul de aplicare al compensației _____	489
2.2. Felurile compensației _____	490

2.3. Efectele compensației _____	490
3. Confuziunea _____	491
3.1. Noțiunea și domeniul de aplicare al confuziunii _____	491
3.2. Efectele confuziunii _____	492
3.3. Desființarea confuziunii _____	492
4. Darea în plată _____	493
4.1. Noțiunea și condițiile dării în plată _____	493
4.2. Efectele dării în plată _____	493
5. Remiterea de datorie _____	494
5.1. Noțiunea de remitere de datorie _____	494
5.2. Clasificarea remiterii de datorie _____	494
5.3. Proba remiterii de datorie _____	495
5.4. Efectele remiterii de datorie _____	495
6. Imposibilitatea fortuită de executare _____	496
6.1. Noțiune și condiții _____	496
6.2. Efecte _____	496
FIȘA NR. 18. FIDEIUSIUNEA _____	498
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	498
1. Noțiune. Natura contractuală a fideiusiunii _____	498
2. Caracterile juridice ale contractului de fideiusiune _____	498
II. CONDIȚIILE DE VALABILITATE ALE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE _____	500
III. OBIECTUL FIDEIUSIUNII _____	500
IV. LIMITELE ȘI ÎNTINDEREA FIDEIUSIUNII _____	500
V. PĂRȚILE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE _____	501
1. Părțile raportului juridic de garanție personală (fideiusiune) _____	501
2. Părțile contractului de fideiusiune _____	502
VI. FELURILE FIDEIUSIUNII _____	502
1. Clasificarea fideiusiunii _____	502
2. Fideiusiunea obligatorie _____	503
3. Fideiusiunea asimilată _____	504
VII. EFECTELE FIDEIUSIUNII _____	505
1. Efecte între creditor și fideiusor _____	505
2. Efecte între debitor și fideiusor _____	508
VIII. ÎNCETAREA FIDEIUSIUNII _____	511
1. Considerații generale _____	511
2. Clasificarea modurilor de încetare a fideiusiunii _____	511
3. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile generale de stingere a obligațiilor _____	511
3.1. Moduri generale de stingere a obligației de fideiusiune _____	511
3.2. Compensația creanței _____	512
3.3. Confuziunea _____	512
3.4. Darea în plată _____	513

3.5. Novația _____	514
3.6. Remiterea de datorie _____	514
3.7. Imposibilitatea fortuită de executare _____	515
3.8. Prescripția obligației de fideiusiune și a obligației principale _____	515
4. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile specifice de stingere a obligației de fideiusiune _____	516
4.1. Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului (art. 2315 C.civ.) _____	516
4.2. Liberarea fideiusorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate (art. 2316 C.civ.) _____	517
4.3. Stingerea fideiusiunii prin decesul fideiusorului (art. 2319 C.civ.) _____	518
4.4. Stingerea fideiusiunii la împlinirea termenului obligației principale (art. 2318 C.civ.) _____	518
4.5. Stingerea fideiusiunii prin încetarea funcției deținute de către debitorul principal (art. 2320 C.civ.) _____	519
CONTRACTE _____	521
FIȘA NR. 19. CONTRACTUL DE VÂNZARE _____	523
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	523
1. Noțiuni _____	523
2. Caractere juridice _____	523
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE VÂNZARE _____	525
1. Capacitatea de a contracta _____	525
1.1. Considerații generale _____	525
1.2. Incapacități speciale de a cumpăra _____	525
1.3. Incapacități speciale de a vinde _____	527
1.4. Calitatea procesuală activă _____	528
2. Consimțământul _____	528
2.1. Considerații generale _____	528
2.2. Promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare (antecontractul de vânzare) _____	529
2.2.1. Noțiuni _____	529
2.2.2. Aspecte comune privind promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare _____	529
2.2.3. Efecte specifice în caz de neîndeplinire a obligațiilor asumate prin promisiunea de vânzare _____	529
2.2.4. Deosebiri ale promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare și promisiunii bilaterale de vânzare față de contractul de vânzare _____	531
2.3. Aspecte privind arvuna și contractul de vânzare _____	532
2.4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare _____	533
2.5. Problema pactului de preferință _____	534
2.6. Dreptul de preempțiune _____	535
3. Obiectul contractului de vânzare _____	539
3.1. Considerații generale privind obiectul contractului și obiectul obligației _____	539

3.2. Bunul vândut _____	539
3.2.1. Condiții _____	539
3.3. Prețul _____	541
3.3.1. Condițiile prețului _____	541
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE VÂNZARE _____	543
1. Interpretarea clauzelor contractului de vânzare _____	543
2. Obligațiile vânzătorului _____	543
2.1. Obligația de a transmite proprietatea sau dreptul vândut _____	544
2.1.1. Principiul transmiterii imediate, de drept, a dreptului de proprietate _____	544
2.1.2. Excepții de la principiul transmiterii imediate a dreptului de proprietate _____	544
2.1.3. Efectele transmiterii proprietății _____	548
2.1.4. Riscul pieririi fortuite a bunului în cazul contractului de vânzare _____	548
2.2. Obligația de a preda bunul _____	549
2.3. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru evicțiune _____	553
2.3.1. Aspecte generale _____	553
2.3.2. Modalitatea în care operează garanția și răspunderea pentru evicțiune după cum evicțiunea s-a produs sau nu _____	555
2.3.3. Întinderea garanției în situația în care evicțiunea s-a produs _____	556
2.3.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru evicțiune prin convenția părților _____	558
2.4. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru viciile ascunse ale bunului vândut _____	559
2.4.1. Considerații generale _____	559
2.4.2. Condițiile angajării răspunderii pentru vicii ascunse. Proba _____	559
2.4.3. Distincție între viciul ascuns și eroarea esențială cu privire la caracteristicile bunului _____	560
2.4.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru vicii ascunse _____	561
2.4.5. Efectele garanției vânzătorului pentru vicii ascunse _____	562
2.4.5.1. Dreptul de opțiune al cumpărătorului _____	562
2.4.5.2. Procedura prealabilă a denunțării viciilor ascunse, pentru a se putea obține rezoluțiunea (art. 1709 C.civ.) _____	562
2.4.5.3. Acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse _____	563
2.5. Garanția pentru buna funcționare a bunului vândut (art. 1716-1718 C.civ.) _____	564
3. Obligațiile cumpărătorului _____	565
3.1. Obligația de plată a prețului _____	565
3.1.1. Aspecte generale _____	565
3.1.2. Mijloace juridice puse la îndemâna vânzătorului în caz de neplată a prețului _____	567
3.2. Obligația cumpărătorului de a prelua bunul de la vânzător _____	568
3.3. Obligația de a suporta cheltuielile vânzării _____	568
IV. VARIETĂȚI DE VÂNZARE _____	569
1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății _____	569
2. Vânzarea unei moșteniri _____	570
3. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare _____	571

FIȘA NR. 20. CONTRACTUL DE DONAȚIE	573
I. CONSIDERAȚII GENERALE	573
1. Noțiune și delimitări conceptuale	573
2. Caractere juridice	573
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE DONAȚIE	575
1. Capacitatea părților	575
1.1. Aspecte generale	575
1.2. Incapacități de a dispune prin donații	575
1.3. Incapacități de a primi donații	576
2. Alte condiții de validitate, de fond	578
III. ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI DE DONAȚIE. PARTICULARITĂȚI	579
1. Încheierea contractului de donație	579
2. Particularități privind încheierea donației între persoane absente	580
3. Promisiunea de donație	581
IV. PRINCIPIUL IREVOCABILITĂȚII DONAȚIILOR	581
V. VARIETĂȚI DE DONAȚII	582
1. Donațiile simulate	582
2. Donațiile indirecte	583
3. Darul manual	584
4. Donația cu sarcină	585
VI. PARTICULARITĂȚI PRIVIND DONAȚIA ÎNTRE SOȚI ȘI DONAȚIA FĂCUTĂ VIITORILOR SOȚI	585
VII. EFECTELE DONAȚIILOR	586
1. Obligațiile donatorului	586
2. Obligațiile donatarului	587
VIII. REVOCAREA DONAȚIEI	587
1. Dispoziții comune în materia revocării donației	587
2. Revocarea donației pentru ingraturdine	588
3. Revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii	590
FIȘA NR. 21. CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE	592
I. CONSIDERAȚII GENERALE	592
1. Noțiune	592
2. Caractere juridice	592
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	593
1. Capacitatea părților	593
2. Consimțământul	594
3. Obiectul locațiunii	594
4. Durata contractului	595
5. Situația unor locațiuni succesive	595
6. Forma contractului de locațiune	595
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	596
1. Obligațiile locatorului	596

2. Obligațiile locatarului _____	598
IV. SUBLOCAȚIUNEA ȘI CESIUNEA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	601
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	602
FIȘA NR. 22. CONTRACTUL DE MANDAT _____	604
I. DISPOZIȚII COMUNE TUTUROR FELURILOR DE MANDAT _____	604
1. Noțiune și feluri, puterea de a reprezenta _____	604
2. Caractere juridice _____	605
II. MANDATUL CU REPREZENTARE _____	605
1. Noțiune și condiții de validitate ale contractului de mandat cu reprezentare _____	605
1.1. Noțiune, forma, acceptarea și dovada mandatului _____	605
1.2. Capacitatea părților _____	606
1.3. Consimțământul părților _____	607
1.4. Cauza mandatului _____	607
1.5. Obiectul mandatului _____	607
1.6. Întinderea mandatului _____	607
1.7. Durata mandatului _____	608
2. Efectele mandatului între părți _____	608
2.1. Obligațiile mandatarului _____	608
2.2. Obligațiile mandantului _____	611
3. Efectele mandatului față de terți _____	612
4. Încetarea mandatului _____	613
4.1. Cauzele de încetare _____	613
4.2. Aspecte comune ale încetării contractului de mandat _____	614
III. MANDATUL FĂRĂ REPREZENTARE _____	615
1. Noțiune _____	615
2. Efectele mandatului fără reprezentare _____	615
IV. APLICAȚII ALE MANDATULUI FĂRĂ REPREZENTARE _____	617
1. Contractul de comision _____	617
1.1. Precizări prealabile _____	617
1.2. Noțiune și caractere juridice _____	617
1.3. Condiții de validitate ale contractului de comision _____	618
1.4. Forma și proba contractului de comision _____	619
1.5. Efectele contractului de comision _____	619
1.5.1. Efectele contractului în raporturile dintre comitent și comisionar _____	619
1.5.1.1. <i>Obligațiile comisionarului</i> _____	619
1.5.1.2. <i>Obligațiile comitentului</i> _____	622
1.5.2. Efectele executării contractului față de terți _____	623
1.6. Încetarea contractului de comision _____	624
2. Contractul de consignație _____	624
2.1. Precizări prealabile _____	625
2.2. Noțiune și caractere juridice _____	625

2.3. Condiții de validitate ale contractului de consignație _____	626
2.4. Efectele contractului de consignație _____	627
2.4.1. Obligațiile și drepturile consignantului _____	627
2.4.2. Obligațiile și drepturile consignatarului _____	629
2.4.3. Efectele executării contractului _____	631
2.5. Încetarea contractului de consignație _____	631
2.6. Deosebiri între contractul de consignație și contractul de comision _____	631
3. Contractul de expediție _____	632
3.1. Precizări prealabile _____	632
3.2. Noțiune și caractere juridice _____	632
3.3. Condiții de validitate ale contractului de expediție _____	633
3.4. Efectele contractului de expediție _____	634
3.4.1. Obligațiile expeditorului _____	634
3.4.2. Răspunderea expeditorului _____	636
3.4.3. Obligațiile comitentului _____	637
3.5. Încetarea contractului de expediție _____	638
FIȘA NR. 23. CONTRACTUL DE ÎMPRUMUT _____	640
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	640
II. ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ (COMODATUL) _____	640
1. Considerații generale _____	640
1.1. Noțiune _____	640
1.2. Caractere juridice _____	641
2. Condiții de validitate ale contractului de comodat _____	642
3. Efectele contractului _____	642
3.1. Obligațiile comodatarului _____	642
3.2. Obligațiile comodantului _____	644
4. Încetarea contractului de comodat _____	644
III. ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE _____	645
1. Considerații generale _____	645
1.1. Noțiune _____	645
1.2. Caractere juridice _____	645
2. Condiții de validitate ale contractului de împrumut de consumație _____	646
3. Efectele împrumutului de consumație _____	646
4. Împrumutul cu dobândă _____	648
4.1. Considerații generale _____	648
4.2. Dobânda _____	648
5. Încetarea contractului de împrumut de consumație _____	649
IV. COMPARAȚIE ÎNTRE ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ ȘI ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE _____	650

FIȘA NR. 24. CONTRACTUL DE RENTĂ VIAGERĂ	651
I. CONSIDERAȚII GENERALE	651
II. CARACTERE JURIDICE	652
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE RENTĂ VIAGERĂ	653
IV. EFECTELE CONTRACTULUI	653
1. Obligațiile credentierului	653
2. Obligațiile debentierului	653
FIȘA NR. 25. CONTRACTUL DE ÎNTREȚINERE	655
I. CONSIDERAȚII GENERALE	655
1. Noțiuni. Părțile contractului. Durata contractului	655
2. Caractere juridice	655
II. DELIMITAREA FAȚĂ DE ALTE CONTRACTE	656
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	657
IV. EFECTELE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	658
1. Obligațiile creditorului	658
2. Obligațiile debitorului	658
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	659
FIȘA NR. 26. CONTRACTUL DE TRANZACȚIE	661
I. CONSIDERAȚII GENERALE	661
1. Noțiuni și feluri	661
2. Caractere juridice	661
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE	662
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE	663
IV. DESFIINȚAREA CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE	664
SUCCESIUNI	665
FIȘA NR. 27. PRINCIPIILE DEVOLUȚIUNII LEGALE, NEDEMNITATEA ȘI REPREZENTAREA SUCCESORALĂ	667
I. PRINCIPIILE GENERALE ALE DEVOLUȚIUNII LEGALE A MOȘTENIRII	667
1. Considerații generale privind devoluțiunea legală a moștenirii	667
2. Principiul chemării la moștenire a rudelor în ordinea claselor de moștenitori	667
2.1. Clasele de moștenitori legali	667
2.2. Chemarea la moștenire a soțului supraviețuitor	668
2.3. Dubla calitate de moștenitor legal	668
2.4. Concursul dintre două clase de moștenitori [art. 964 alin. (2) C.civ.]	668
3. Principiul proximității gradului de rudenie între moștenitorii din aceeași clasă	669
4. Principiul egalității între rudele din aceeași clasă și de același grad chemate la moștenire	669
II. CONDIȚIILE PENTRU CA O PERSOANĂ SĂ POATĂ VENI LA MOȘTENIRE	670

III. NEDEMNITATEA SUCCESORALĂ _____	670
1. Considerații generale _____	670
1.1. Noțiunea de nedemnitate succesorală _____	670
1.2. Caracterele juridice ale nedemnității succesorale _____	670
2. Nedemnitatea de drept _____	671
2.1. Persoane nedemne de drept de a moșteni _____	671
2.2. Constatarea nedemnității de drept [art. 958 alin. (2)-(3) C.civ.] _____	671
3. Nedemnitatea judiciară _____	672
3.1. Persoane care pot fi declarate nedemne _____	672
3.2. Declararea nedemnității judiciare _____	673
4. Deosebiri între nedemnitatea de drept și nedemnitatea judiciară _____	673
5. Efectele nedemnității succesorale _____	674
5.1. Considerații generale _____	674
5.2. Efectele nedemnității față de nedemn _____	674
5.3. Efectele nedemnității față de descendenții nedemnului _____	675
5.4. Efectele nedemnității față de terți _____	675
6. Înlăturarea efectelor nedemnității _____	676
IV. REPREZENTAREA SUCCESORALĂ _____	677
1. Considerații generale _____	677
2. Domeniul de aplicare a reprezentării succesorale _____	678
3. Condițiile reprezentării succesorale _____	678
3.1. Cadrul general _____	678
3.2. Cel reprezentat să fie decedat (lipsit de capacitatea de a moșteni) sau nedemn (față de defunct) la data deschiderii moștenirii [art. 967 alin. (1) C.civ.] _____	678
3.3. Reprezentantul să îndeplinească condițiile generale pentru a-l moșteni pe <i>de cuius</i> [art. 967 alin. (2) C.civ.] _____	679
4. Modul în care operează reprezentarea succesorală _____	680
5. Efectele reprezentării succesorale _____	681
5.1. Efectul general al reprezentării succesorale _____	681
5.2. Efectul particular al reprezentării succesorale _____	682
5.2.1. Obligația la raport _____	682
5.2.2. Distincție între reprezentarea succesorală și retransmiterea dreptului de opțiune succesorală _____	683
6. Aspecte particulare _____	683
FIȘA NR. 28. SOȚUL SUPRAVIEȚUITOR ȘI CLASELE DE MOȘTENITORI LEGALI _____	685
I. DREPTURILE SUCCESORALE ALE SOȚULUI SUPRAVIEȚUITOR _____	685
1. Categoriile de drepturi ale soțului supraviețuitor _____	685
2. Condițiile dreptului de moștenire al soțului supraviețuitor _____	685
3. Comunitatea de bunuri și dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor _____	686
4. Cota succesorală a soțului supraviețuitor _____	687
4.1. Reguli generale _____	687

4.2. Cota succesorală a soțului supraviețuitor în concurs cu clasele de moștenitori	687
4.3. Cota succesorală a soțului supraviețuitor în situații speciale	688
5. Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuitor	688
5.1. Noțiune și justificare	688
5.2. Obiectul dreptului special de moștenire	689
5.3. Natura juridică a dreptului special al soțului supraviețuitor	689
5.4. Mobilierul și obiectele de uz casnic	689
6. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor	690
6.1. Noțiune și caractere juridice	690
6.2. Condițiile dreptului de abitație al soțului supraviețuitor	691
6.3. Modificări legale ale dreptului de abitație	691
6.4. Stingerea dreptului de abitație al soțului supraviețuitor	691
II. CLASELE DE MOȘTENITORI LEGALI	692
1. Clasa I de moștenitori legali. Descendenții	692
1.1. Noțiunea de descendenți	692
1.2. Dreptul de moștenire al descendenților	693
1.3. Împărțirea moștenirii între descendenți (art. 975 C.civ.)	693
2. Clasa a II-a de moștenitori legali. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați	693
2.1. Noțiune. Vocația la moștenire	693
2.2. Ascendenții privilegiați	694
2.2.1. Noțiune. Vocația succesorală în cazul adopției	694
2.2.2. Împărțea moștenirii	695
2.3. Colateralii privilegiați	695
2.3.1. Noțiune	695
2.3.2. Împărțea moștenirii	695
2.4. Concursul clasei a II-a de moștenitori cu soțul supraviețuitor	697
3. Clasa a III-a de moștenitori legali. Ascendenții ordinari	697
3.1. Noțiune	697
3.2. Împărțea moștenirii	697
4. Clasa a IV-a de moștenitori legali. Colateralii ordinari	698
4.1. Noțiune	698
4.2. Împărțea moștenirii	698
5. Caracterele juridice ale dreptului de moștenire al soțului supraviețuitor și al rudelor defunctului din cele patru clase de moștenitori legali	699
6. Aspecte particulare	700
FIȘA NR. 29. REZERVA SUCCESORALĂ. COTITATEA DISPONIBILĂ. REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE	702
I. REZERVA SUCCESORALĂ ȘI COTITATEA DISPONIBILĂ	702
1. Rezerva succesorală	702
1.1. Considerații generale	702
1.2. Caracterele rezervei succesorale	703

1.3. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesorale _____	704
1.3.1. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesorale. Reguli generale _____	704
1.3.2. Rezerva soțului supraviețuitor _____	704
1.3.3. Rezerva descendenților _____	705
1.3.4. Rezerva ascendenților privilegiați _____	705
2. Cotitatea disponibilă _____	706
2.1. Noțiune _____	706
2.2. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor _____	706
II. CALCULUL MASEI SUCCESORALE, AL REZERVEI ȘI AL COTITĂȚII DISPONIBILE _____	710
1. Considerații generale _____	710
2. Activul brut și activul net al moștenirii _____	710
2.1. Activul brut _____	710
2.2. Activul net _____	711
3. Reunirea fictivă la activul net a donațiilor _____	711
3.1. Noțiune _____	711
3.2. Reguli privind reunirea fictivă și stabilirea masei de calcul _____	711
3.2.1. Evaluarea bunurilor obiect al donațiilor supuse reunirii fictive [art. 1091 alin. (2) C.civ.] _____	711
3.2.2. Bunurile supuse reunirii fictive _____	712
3.2.3. Ordinea operațiilor pentru stabilirea masei de calcul _____	713
III. REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE _____	713
1. Considerații generale _____	713
2. Căile de realizare a reducăunii _____	714
3. Ordinea și regulile reducăunii liberalităăților excesive _____	715
4. Efectele reducăunii liberalităăților excesive _____	715
5. Întregirea rezervei succesorale _____	716
6. Reducăiunea unor liberalităăți speciale _____	717
7. Imputarea liberalităăților _____	717
FAMILIE _____	719
FIȘA NR. 30. DESFACEREA CĂSĂTORIEI _____	721
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	721
II. CAZURILE DE DIVORȚ _____	721
1. Cazurile și motivele de divorț. Enumerare _____	721
2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară _____	722
2.1. Condiții _____	722
2.2. Cererea de divorț _____	722
3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă _____	723
4. Divorțul prin acordul soților prin procedură notarială _____	724
5. Divorțul din culpă _____	725
5.1. Enumerarea cazurilor de divorț din culpă _____	725

5.2. Divorțul pentru motive temeinice, întemeiat pe art. 373 lit. b) C.civ.	726
5.3. Divorțul pentru separarea în fapt îndelungată	727
6. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț	727
III. EFECTELE DIVORȚULUI	728
1. Data desfacerii căsătoriei	728
2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți	728
3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți	729
3.1. Categoriile de efecte	729
3.2. Efecte cu privire la regimul matrimonial	729
3.3. Dreptul la despăgubiri	730
3.4. Obligația de întreținere între foștii soți	730
3.5. Prestația compensatorie	731
4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori	732
4.1. Considerații generale	732
4.2. Exercițarea autorității părintești	733
4.3. Stabilirea locuinței copilului după divorț	733
4.4. Stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copilului	734
4.5. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil	734
FIȘA NR. 31. FILIAȚIA	735
I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE	735
II. DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND STABILIREA FILIAȚIEI. PREZUMȚIA DE PATERNITATE	735
1. Clasificarea filiației	735
2. Modul de stabilire a filiației (art. 408 C.civ.)	736
3. Dovada filiației (art. 409 C.civ.)	736
4. Posesia de stat (art. 410-411 C.civ.)	736
5. Prezumția de paternitate	737
6. Timpul legal al concepției	737
III. RECUNOAȘTEREA COPILULUI	738
1. Noțiune și caractere juridice	738
2. Felurile recunoașterii	738
3. Nulitatea recunoașterii	739
4. Contestarea recunoașterii (art. 420 C.civ.)	739
IV. ACȚIUNILE PRIVIND FILIAȚIA	740
1. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație	740
2. Contestarea filiației	741
3. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă	742
4. Acțiunea în stabilirea paternității față de tatăl din afara căsătoriei	742
5. Acțiunile privind filiația față de tatăl din căsătorie	744
5.1. Considerații introductive	744
5.2. Trăsături specifice ale acțiunii în tăgada paternității, în funcție de titularul ei	744

FIȘA NR. 32. OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE	747
I. NOȚIUNE ȘI CARACTERE JURIDICE	747
II. PERSOANELE ÎNTRE CARE EXISTĂ OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE ȘI ORDINEA ÎN CARE ACEASTA SE DATOREAZĂ	748
1. Persoanele între care există obligația de întreținere	748
2. Ordinea în care se datorează obligația de întreținere	749
3. Particularități ale obligației de întreținere	749
III. CONDIȚIILE OBLIGAȚIEI DE ÎNTREȚINERE	750
IV. STABILIREA ȘI EXECUTAREA OBLIGAȚIEI DE ÎNTREȚINERE	751
FIȘA NR. 33. AUTORITATEA PĂRINTEASCĂ	753
I. NOȚIUNE. DURATA ȘI EXERCITAREA AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI	753
II. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE PĂRINTEȘTI	754
III. MODUL DE EXERCITARE A AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI	757
1. Modul de exercitare a autorității părintești	757
2. Exercițarea autorității părintești în caz de divorț sau în cazul copilului din afara căsătoriei, a cărui filiație a fost stabilită față de părinți	758
IV. DECĂDEREA DIN EXERCIȚIUL DREPTURILOR PĂRINTEȘTI	759